

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 10. 2011, č. j. 2655 N/11, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 4. 2013, č. j. 3 A 8/2012 - 22,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Žalobce se podáním ze dne 31. 10. 2011, doplněným dne 16. 12. 2011, adresovaným Krajskému soudu v Českých Budějovicích, domáhal přezkumu rozhodnutí žalované České advokátní komory ze dne 20. 10. 2011, č. j. 2655 N/11 (dále též „napadené rozhodnutí žalované“), kterým byl podle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), určen advokát JUDr. Pavel Marc, LL. M. k zastoupení žalobce v řízení o ústavní stížnosti.

[2] Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením č. j. 10 Na 975/2011 - 3 ze dne 13. 12. 2011 věc postoupil Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“) jako soudu místně příslušnému.

[3] Městský soud v Praze vyzval žalobce usnesením ze dne 25. 1. 2012, č. j. 3A 8/2012 - 11, k zaplacení soudního poplatku ve výši 3000 Kč ve lhůtě 10 dnů ode dne doručení usnesení. Podáním ze dne 9. 2. 2012 žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků.

[4] Městský soud v Praze usnesením ze dne 16. 4. 2013, č. j. 3A 8/2012 - 22 (dále jen „napadené usnesení“), zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a opětovně jej vyzval usnesením k zaplacení soudního poplatku v téže výši a lhůtě. Usnesení nabylo právní moci dne 3. 5. 2013. V odůvodnění městský soud konstatoval, že žalobcovy majetkové poměry by sice samy o sobě odůvodňovaly osvobození od soudních poplatků, ale toto dobrodiní mu nemůže být přiznáno z důvodu zneužití práva. Žalobce podle názoru městského soudu institutu osvobození od soudních poplatků v minulosti opakovaně využíval k zřejmě neúčelné procesní aktivitě, která nesvědčila o jeho upřímné snaze vyřešit spornou věc. Městský soud poukázal na to, že ke dni vydání usnesení evidoval u žalobce 300 žalob, přičemž zneužití institutu osvobození od soudních poplatků nespatořoval jen v množství podaných žalob, ale i ve způsobu, jakým žalobce své soudní spory vyvolává, a co je jejich podstatou. Městský soud poté popsal typický průběh žalobcova postupu vůči žalované straně, již je v naprosté většině Česká advokátní komora, a dovodil z něj, že žalobci nejde primárně o to, aby se dobral vyřešení sporné otázky a ochrany svých práv; jeho hlavním záměrem je vyvolání a vedení sporu jako takového. I konkrétní skutkové okolnosti předmětné věci svědčily o tom, že žalobce tento spor vedl nikoli proto, aby se domohl svých subjektivních práv, ale pouze s cílem samoučelně napadat jakékoli rozhodnutí České advokátní komory. Za této situace považoval městský soud za spravedlivé, aby žalobce nebyl osvobozen od soudních poplatků. Žalobce uloženou poplatkovou povinnost nesplnil, a proto městský soud usnesením ze dne 7. 8. 2013, č. j. 3 A 8/2012 - 33, zastavil řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí žalované.

[5] Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 4. 2013, č. j. 3 A 8/2012 - 22, o nepřiznání osvobození od soudních poplatků podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost. Poukazoval zejména na to, že městský soud v napadeném usnesení zavádějícím způsobem popsal skutkový stav předchozího správního řízení, použil nevhodnou judikaturu, dostatečně nereagoval na žalobní body a dopustil se několika formálních stylistických chyb. Stěžovatel pokládá svou správní žalobu za opodstatněnou, čímž podle jeho názoru nemohlo dojít ke zneužití práva, kterým městský soud odůvodnil nepřiznání osvobození od soudních poplatků. Nepřiznáním osvobození od soudních poplatků a nesprávnou aplikací judikatury také mělo nastat porušení stěžovatelova subjektivního práva na přístup k soudu. Výrok rozhodnutí městského soudu je dle názoru stěžovatele formulován příliš obecně, neboť stěžovatel žádal osvobození od poplatkové povinnosti pouze v této konkrétní věci. Stěžovatel dále namítal, že městský soud zkrátil lhůtu pro podání opravného prostředku. Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Z textu podání je nicméně patrné, že namítá nezákonnost napadeného usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Jiný důvod kasační stížnosti z povahy napadeného usnesení nepřipadá v úvahu. Stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozhodnutí.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[7] Nejvyšší správní soud v posuzované věci nepožadoval zaplacení soudního poplatku ani zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků,

by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku či na podmínce povinného zastoupení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním kasační stížnosti sledoval, a znamenalo jen další řetězení téhož problému (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77 dostupný na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud tedy hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.), opírá se převážně o důvody uvedené v ustanovení § 103 s. ř. s. a není nepřipustná ani z jiných důvodů plynoucích z ustanovení § 104 s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k posouzení kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a důvody. Vzhledem k přípustnosti pouze jediného stížnostního důvodu (§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.) se Nejvyšší správní soud zabýval výhradně posouzením toho, zda je usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků v souladu se zákonem. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 20. 9. 2011, č. j. 2 As 105/2011 - 44 (publikováno na www.nssoud.cz), týkajícím se téhož stěžovatele, podrobně vysvětlil, že samotný počet sporů vedených žalobcem nemůže být dostatečným důvodem k tomu, aby postup žalobce byl označen za zneužití práva, a požadoval v podobných případech po krajských soudech, aby podrobně odůvodnily, v čem konkrétně spatřují zneužití práva ze strany žalobce podávajícího velké množství žalob: *„Lze tedy uvést, že dochází-li ze strany účastníka řízení ke zneužívání institutu osvobození od soudních poplatků, není možné mu tuto výhodu přiznat. Taková ochrana účastníka řízení, byť v tíživé finanční situaci, by se již mýjela se samotným účelem tohoto institutu a potažmo účelem vedení soudních sporů. Na druhou stranu je však třeba zdůraznit, že každou žádost o osvobození od soudních poplatků je nutné s ohledem na okolnosti konkrétního případu pečlivě posoudit s tím, že rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků z důvodu zneužití tohoto dobrodiní ze strany účastníka řízení musí být řádně odůvodněno (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 1 As 54/2010 - 29). Nejvyšší správní soud proto dospěl při přezkumu napadeného usnesení městského soudu k závěru, že kromě shora popsané zmatečnosti jeho odůvodnění nelze považovat právě s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu ani za dostatečné a přezkoumatelné. Městský soud totiž ve vztahu ke konkrétnímu případu poukázal toliko na počet soudních sporů, které jsou v případě stěžovatele u Městského soudu v Praze evidovány. Jinak však vůbec neodůvodnil, proč jednání stěžovatele ve vztahu k této věci považuje za šikanózní, resp. vedoucí ke zneužití institutu osvobození od soudních poplatků.“*

[10] V nyní posuzovaném případě se ovšem městský soud podobného pochybení nedopustil a to, v čem spatřuje zneužití institutu osvobození od soudních poplatků, dostatečně zdůvodnil. Nejprve konstatoval, že majetkové poměry stěžovatele odůvodňují osvobození od soudních poplatků. Dále akceptoval, že velký počet žalob podaných stěžovatelem proti žalované nelze bez dalšího pokládat za důvod, pro který by mu neměla svědčit možnost osvobození od soudních poplatků. Městský soud posléze přistoupil k popisu jednak typického průběhu stěžovatelových sporů a jednak průběhu nyní posuzovaného případu a podrobně přitom rozebral jednání stěžovatele, které předcházelo napadenému rozhodnutí žalované. Stěžovatel se dle zjištění městského soudu v této věci domáhal žalobou přezkoumání rozhodnutí, kterým mu byl určen advokát. Napadal podmínky určení advokáta, které však vyplývají přímo ze zákona, což již bylo potvrzeno a

stěžovateli řádně odůvodněno v jiných jím iniciovaných soudních řízeních. Stěžovatel dále mimo jiné namítal, že žalovaná neoznačila určeného advokáta evidenčním číslem a neurčila přesný rozsah právní služby, pro kterou má být advokát určen. Z napadeného rozhodnutí je nicméně vzhledem k nezaměnitelnosti příjmení, titulů a sídla advokáta jednoznačně zřejmé, který konkrétní advokát byl k poskytnutí právní služby určen, a rozsah jeho přidělené právní služby je stanoven již samotným vymezením věci.

[11] Vycházejí ze skutkového stavu podrobně popsaného městským soudem, nezbyvá Nejvyššímu správnímu soudu než přisvědčit městskému soudu v tom, že jak stěžovatelův obecný přístup k soudním řízením, tak i jeho postup v tomto konkrétním případě lze hodnotit jako samoučelnou snahu o vyvolání a vedení sporu, jehož podstata se vytrácí a argumentace se stává bezpředmětnou. Jeho žádost o osvobození od soudních poplatků je tedy nutno klasifikovat jako zneužití tohoto dobrodiní poskytovaného soudním řádem správním. Lze tak uzavřít, že z odůvodnění napadeného usnesení městského soudu je i přes stěžovatelovy výtky dostatečně patrné, že tento soud plně respektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, založenou na premise, že ve výjimečných případech lze odůvodnit neosvobození od soudního poplatku zneužitím tohoto institutu žadatelem, a to za podmínky, že toto odůvodnění bude dostatečně konkrétní, rozumné a přesvědčivé. S odůvodněním rovněž plně koresponduje výrok rozhodnutí, který se přes svou širokou formulaci vztahuje pouze na tuto věc, neboť rozhodnutí obecných soudů nejsou obecně závazná. Nedošlo ani k porušení stěžovatelova práva na přístup k soudu, to zůstalo za splnění zákonných podmínek plně zachováno. K dalším námitkám stěžovatele lze souhrnně konstatovat, že většina z nich není vůbec způsobilá zpochybnit věcnou správnost a zákonnost napadeného usnesení (např. vytýkané používání minulého času v odůvodnění apod.). Nejvyšší správní soud nezjistil ani žádné skutečnosti nasvědčující tomu, že by městský soud fakticky zkrátil lhůtu pro podání opravného prostředku proti napadenému usnesení.

[12] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, nezbylo mu, než ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, věty druhé s. ř. s. rozsudkem zamítnout.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejdou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. října 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl

pokračování

6 As 100/2013 - 21

předseda senátu